

CLIL-ować czy nie CLIL-ować?

Oto jest pytanie

W dzisiejszych czasach języki obce to priorytet edukacyjny. Znajomość przynajmniej jednego w stopniu komunikatywnym zdaje się absolutnym minimum. Unia Europejska propaguje ideę wielojęzyczności, rekomendując przyswojenie przynajmniej dwóch języków poza ojczystym. Poliglottyzm ma oczywiście wiele zalet, jednakże stanowi również ogromne wyzwanie edukacyjne.

Barbara Dudziak-Gzajkowska, Aleksandra Marchwian

Instytucje edukacyjnie nieustannie poszukują najefektywniejszych metod nauczania języków obcych. Prowadzone są liczne badania, w tym te z dziedziny neuronauk, które mają pomóc zrozumieć, jak uczy się ich mózg dziecka. I choć nadal z perspektywy wielu uczniów, rodziców i nauczycieli celem nauki języka obcego są dobre oceny i wysokie wyniki na egzaminach, coraz więcej osób dostrzega też aspekt komunikacji międzykulturowej i zdobywania wiedzy o świecie. W związku z tym coraz większą popularność zyskuje podejście CLIL.

CLIL, czyli co?

CLIL (ang. *Content and Language Integrated Learning*, pol. zintegrowane nauczanie przedmiotowo-językowe) to podejście do edukacji polegające na jednoczesnym przekazywaniu treści przedmiotowych i językowych. Przenosząc definicję w realia szkoły, przedmiotów takich jak matematyka, przyroda, geografia czy sztuka naucza się przy użyciu języka obcego. Metodą CLIL może pracować zarówno nauczyciel języka obcego, wplatając treści przedmiotowe w swoje zajęcia, jak

również nauczyciel przedmiotowy, który korzysta z języka obcego jako narzędzia do przekazywania wiedzy ze swojej dziedziny.

Nauczanie metodą CLIL m.in.:

- sprzyja rozwojowi kompetencji uczniów w posługiwaniu się językiem obcym,
- rozwija świadomość międzykulturową i przygotowuje uczniów do funkcjonowania w wielokulturowym i wielojęzycznym świecie,
- prezentuje język jako narzędzie komunikacji i sposób zdobywania wiedzy, przygotowując uczniów do edukacji za granicą,
- umożliwia integrowanie wiedzy z wielu dziedzin, co sprzyja budowaniu holistycznego obrazu otaczającego nas świata.

Czy to już czas na CLIL?

Zintegrowane nauczanie przedmiotowo-językowe daje uczniom możliwość jednoczesnego zdobywania wiedzy przedmiotowej i rozwoju językowego. Wygląda na to, że da się upiec dwie pieczenie na jednym ogniu. W tym miejscu pojawia się jednak pytanie, na jakim

etapie kształcenia praca metodą CLIL jest możliwa? Jakimi kompetencjami językowymi muszą dysponować uczniowie „na starcie”, aby móc zdobywać wiedzę o świecie w języku obcym?

W wielu krajach zintegrowane nauczanie przedmiotowo-językowe wprowadza się już w edukacji wczesnoszkolnej, gdyż najmłodszy wykazują dużą łatwość przyswajania języków obcych. Ten naturalny potencjał można łatwo zaobserwować u dzieci wychowujących się w środowisku dwujęzycznym. Już przedszkolaki, „otoczone” na co dzień dwoma językami, są w stanie swobodnie posługiwać się obydwoma, sprawnie przedstawiając się z jednego na drugi. Zasadne wydaje się zatem umożliwianie uczniom intensywnego kontaktu z językiem od najmłodszych lat. Polski system kształcenia zintegrowanego na etapie edukacji wczesnoszkolnej stwarza ku temu idealne warunki. Język obcy nie musi funkcjonować w edukacji wczesnoszkolnej jako osobny przedmiot, może być natomiast wprowadzany jako narzędzie komunikacyjne i sposób zdobywania wiedzy. W tej sytuacji nauka języka przestaje stanowić cel sam w sobie. Chodzi raczej o poznawanie świata, rozwój poznawczy i społeczny, a język traktowany jest jako narzędzie umożliwiające jego realizację.

Jak CLIL wygląda w praktyce?

W trakcie zajęć prowadzonych metodą CLIL język obcy służy do przekazywania treści przedmiotowych, a samo poznawanie go ma miejsce niejako przy okazji. Zakres słownictwa i struktur w naturalny sposób zostaje poszerzony o elementy związane z przedmiotem, co sprawia, że zasoby leksykalne i gramatyczne uczniów wykraczają poza zagadnienia ujęte w podstawie programowej. Kontakt ucznia z językiem intensyfikuje się, ponieważ obce zwroty rozbrzmiewają nie tylko w czasie przewidzianym na zajęcia językowe, ale towarzyszą mu również w innych sytuacjach edukacyjnych w ciągu dnia. Ponadto zmienia się podejście do nauki języka, która w pierwszych klasach szkoły podstawowej zazwyczaj polega na przyswajaniu słownictwa w obrębie określonych zagadnień tematycznych. Pracując metodą CLIL, uczniowie uczą się jednocześnie słownictwa i struktur, korzystają z języka do komunikowania się z nauczycielem i między sobą, w związku z czym staje się on w ich świadomości naturalnym sposobem

zdobywania i przekazywania informacji na różne tematy. Uczniowskie mózgi zaczynają więc traktować posługiwanie się językiem obcym na co dzień jako naturalne. Klasa szkolna, w której treści przedmiotowe realizowane są całościowo lub nawet częściowo przy użyciu języka obcego, stwarza idealne warunki do tego, aby stał się on elementem autentycznej komunikacji, co sprzyja opanowaniu go w stopniu bliskim językowi ojczystemu..

A co z nauczycielami?

Praca metodą CLIL to duże wyzwanie dla nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i nauczyciela przedmiotowego. Wymaga nie tylko merytorycznego przygotowania do lekcji, ale także kompetencji językowych. Pamiętajmy jednak, że nasi uczniowie dopiero nabywają umiejętności komunikacyjne, co oznacza, że zajęcia prowadzone w całości w języku obcym będą i dla nich niełatwe. Wskazane jest zatem, aby wiedzę przekazywać im w łatwy do zrozumienia sposób. Co więcej, nauczyciel może przygotować się do pracy metodą CLIL, a elementy językowe wprowadzać do szkolnej codzienności stopniowo. Z czasem kontakt z językiem będzie intensyfikowany, ale o zakresie i tempie wprowadzania jego elementów zdecyduje nauczyciel, dostosowując je do możliwości uczniów i swoich własnych. Pamiętajmy także, że praktyka przyczyni się do przyrostu kompetencji językowych naszych uczniów, ale my sami również skorzystamy i coraz łatwiej będzie nam uczyć w języku obcym. Warto wspomnieć o wielu ogólnodostępnych obcojęzycznych materiałach przedmiotowych, z których nauczyciele mogą swobodnie korzystać.

